

ных пород и этой же почве в комплексе с выходами материнских пород.

Группа эвтрофных парцелл с богатыми почвами (D), по распространенности занимает незначительное место в сложении изучаемых БГЦ (4% от общей площади). Представлена тремя типами парцелл: элювиальные ксероэвтрофные сосновые, элювиальные мезогигроэвтрофные грабово-дубовые и элювиальные мезогигроэвтрофные сосновые.

Многие типы выделенных парцелл, встречаются в разных типах БГЦ, но их сочетание, особенно доминантных, характерно только для одного типа БГЦ. Благодаря этому в лесничестве мы выделили четыре типа БГЦ: субкавальный ксеротропный дубово-можжевело-грабинниковый (от берега моря до высоты 350 м. над уровнем моря); метаэлювиальный мезоксеротропный дубово-сосновый (350–550 м н. у. м.); трансэлювиальный мезогигропный грабово-дубово-сосновый (550–800 м н. у. м.) и ортоэлювиальный гигрогигропный дубово-букво-сосновый (800–1200 м.н у м).

Работа выполнялась в рамках реализуемого кафедрой экологии и рационального природопользования ТНУ проекта *BisCrim* (создание биогеоинформационной модели Крымского полуострова), по программе *CrimSoil* (создания базы данных почв полуострова). В ней отображены систематика, морфология, географическое распространение, физико-химические свойства, степень деградации и другие свойства почв.

ПРИРОДНО – ЗАПОВІДНИЙ ФОНД ЧЕРКАЩИНИ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Кондрасій Л.А., Миськевич С.В.

Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ

На сьогодні в усьому світі пріоритетним є збереження природних та історико – культурних комплексів. Досвід розвинутих країн показав, що могутність держави визначається, перш за все, високим розвитком культури та технологій, в тому числі культури природокористування.

Найдосконалішою формою охорони ландшафтів є створення системи заповідних територій та об'єктів, які сприяють збереженню стабільних екологічних умов. Значення заповідних територій постійно зростає з погіршенням екологічного стану довкілля.

Територія Черкащини знаходиться у центральній частині України. Найважливіша водна артерія Черкащини – річка Дніпро. На території області в нього впадають такі великі річки як Рось, Ольшанка, Тясмин, Супой, Сула. Багата область на території та об'єкти природно-заповідного фонду загальнодержавного значення. Тут розташовані Канівський природний заповідник, заказники Липівський (орнітологічний), Русько – Полянський (ботанічний), Тарасів обрій (ландшафтний), Шуляцьке болото (гідрологічний), пам'ятники природи – Закревський бір, Козацький вал, Мошенська діброва, Холодний яр, урочище „Бурти”, пам'ятки садово-паркового мистецтва – Велико-Бурімський, Козачинський, Корсунь-Шевченківський , Черкаський, Тальнівський парки, парк Декабристів та парк „Софіївка”. Найбільш відомими є, безумовно, Канівський природний заповідник та дендрологічний парк „Софіївка”.

Канівський природний заповідник створений у 1923 році, відновлений у 1968 році. Даний природний об'єкт являє собою резерват природного генофонду широколистяного лісу і лугового степу Правобережного лісостепу України. Відразу за Чернечою горою, на якій височить пам'ятник Т. Г. Шевченку, вниз за течією вздовж правого берега Дніпра довгою грядою тягнуться густо вкриті зеленими дібровами схили гір, порізані глибокими ярами. Канівські гори порівняно не високі, але за морфологічними ознаками є справжніми горами. У запо-

віднику неповторно об'єдналися унікальні пам'ятки природи, історії, археології, геології, палеонтології. Грабова діброва, що вкриває канівські гори, являє собою крайній східний виступ європейського масиву грабових лісів. Під шатром лісу збереглося чимало рідкісних представників флори минулих епох: Папороть Брауна, страусове перо, вужачка, багатоніжка, аспленіум, цистоптерис ламкий, актея колосиста, ведмежа цибуля (левурда) тощо. Ці реліктові види разом з іншими – лілейними, папоротями та мохом потребують охорони. Значну цінність для науки і культури мають іскримо - археологічні пам'ятки заповідника: Княжа гора, Велике і Мале скіфське городища, Мар'їна гора – широко відомі не лише у нас, але й в усьому світі.

Дендрологічний парк „Софіївка” заснований у 1796 році і є видатним пам'ятником садово - паркової архітектури кінця XVII ст. – початку XIX ст. світового значення та пам'яткою містобудування та архітектури України, занесений до державного реєстру національного надбання як музей природи садово-паркового мистецтва. У „Софіївці” росте більше як 600 видів, різновидностей і форм дерев і кущів, 586 видів і форм трав'янистих рослин, в тому числі: кипарис болотний, туя західна, софора японська, бархат амурський.

Говорячи про екологічні проблеми території Черкащини, ми не можемо розглядати їх окремо від екологічної ситуації, що склалася в області і країні. Загальним фактором впливу на стан існування та відтворення тваринного світу в області залишаються скорочення місць, придатних для перебування диких тварин, надмірна урбанізація. Ці фактори доповнюються забрудненням довкілля, застосування засобів хімізації. У багатьох районах посилилася ерозія ґрунтів, порушилась структура ландшафтів, окремих біоценозів.

З метою покращення екологічного стану в області прийнято ряд екологічних програм.

АНАЛІЗ ЕКОЛОГІЧНИХ НАСЛІДКІВ ЗАБРУДНЕННЯ ВОД СВІТОВОГО ОКЕАНУ ВИКИДАМИ НАФТИ

Мазур Л.В., Міськевич С.В.

Національний університет біоресурсів і природокористування України, м.Київ

Нафта й нафтопродукти є найпоширенішими забруднюючими речовинами у Світовому океані. Найбільші втрати нафти пов'язані з її транспортуванням з районів видобутку. Аварійні ситуації, зливи за борт танкерами промивних і баластових вод - все це спричиняє присутність постійних полів забруднення на трасах морських шляхів. Через незначні витоки щорічно губиться 0,1 млн. т. нафти. Більші маси нафти надходять у моря по ріках, з побутовими й зливовими стоками. Об'єм забруднень із цього джерела становить 2,0 млн. т. /рік . Зі стоками промисловості щорічно попадає 0, 5 млн. т. нафти. Потрапляючи в морське середовище, нафта спочатку розтікається у вигляді плівки, створюючи шари різної потужності.

Джерела забруднення океану нафтою досить різноманітні: катастрофи суден, викиди з суден у море і втрати при бункеруванні, буріння на шельфах, природне просочування з надр, надходження з атмосфери, надходження з континентів зі стоками. Найбільші екологічні збитки наносять океану аварії з суднами, оскільки вони супроводжуються концентрованими викидами нафти. Зокрема, у березні 1989 року у затоці Аляски з вини капітана зазнав аварії танкер «Ексон Валдаз», внаслідок чого в океан витекло 33 тис. т нафти. Це спричинило загибель десятків тисяч морських птахів, тисячі морських тварин, а берегова лінія вкрилась нафтовою плівкою довжиною 1000 миль. Значні нафтові забруднення океану відбуваються внаслідок військових дій.

Нафта й нафтопродукти впливають на велику кількість живих організмів